

nasprotnim kričačem. Še eno veselo moram naznaniti. Videl sem tudi na Štajarskem na Koroški meji, v Silah pod Uršelno goro, to pa ne samo letos, ampak tudi lani, da so imeli napravljene krese in zastavljene črke C in M in ko je to zgorelo, pokazala se je podoba križa. Dobro so jo moži premišljevali, da sta Ciril in Metod z znamenjem sv. križa vse ovire in nasprotje premagala. Torej pa zakličemo Korošci vrlim možem: živio. Da se slov. ljudstvo vzbuja tudi na Koroškem, te zasluge imajo v prvi vrsti časnik „Mir“ in tudi posamezni rodoljubi, kateri nam vstanavljajo podružnice sv. Cirila in Metoda in njih govorniki, ko nas navdušujejo za vero, domovino in cesarja. Med temi je bilo že tudi dosti štajarskih rodoljubov, ki so nas navduševali s petjem in govori, posebno zaslugo ima tudi kat. pol. društvo za Slovence na Koroškem in družba sv. Mohora v Celovci. Pozabiti ne smem slovenskih posojilnic, kajti le pri teh in okoli teh reči se Slovenci zbirajo, eden drugega podpirajo in za pravo reč navdušujejo. Ko bi slovenski Gorotan imel tako hitro pomoč zoper nemškutarje, kakor so imeli Kranjci in vi Štajarci! Ali pri nas se je začelo še le pred 10 leti, ko je na svetlo prišel naš vrli list „Mir“. S strahom smo čakali, kaj bode po smrti nikdar pozabljenega očeta And. Einspielerja, pa povedati moram, da je njegova smrt bila seme novih rodoljubov in tudi „Mir“, njegov sin, kakor so ga radi imenovali, je dobil popolnoma vrednega naslednika, in to tudi nas veseli, da so vstali novi boritelji in s tem upamo, da Gorotan ne bo za zmirom podlaga ptujčevi peti. Zato se obračamo koroški Slovenci s ponižno prošnjo do štajarskih in kranjskih rodoljubov, da nas podpirajo na političnem polju, bodi že pri zborih z govori, ali s petjem ali s svojimi časniki. Pri vsaki številki iz vašega lista vprašamo, kaj je novega iz Koroškega.

(Konec prih.)

Iz Ljubljane. (Redkost.) Dne 11. avg. se je obhajala pri častitih sestrah Uršulinah redka slovesnost, redka pravim! Šest nadepolnih deklic je bilo preoblečenih in pet je storilo pred mil. knezoškofom večne obljube, da jedino Bogu služijo in svojo dušo rešijo, ter trpečemu človeštvu pomagajo s tem, da kot vrle, verne in dobre kristjane učijo nježno slovensko mladino in ji kažejo pot v nebo. Ob osmih bila je sv. meša in potem prebleka, pri sv. maši so č. sestre kaj izvrstno pele po cecilijansko. Tudi mil. knezoškof so poveljali slavnost s tem, da da so imeli lep slovenski govor. Najbolj redko pa je to, da je bila preoblečena Cila Raktelj, ki si je pridela ime Bernarda, a potem je pel njeni brat prvo sv. mašo. To je redko, da v jednom dnevu skleneta brat in sestra jedino le Bogu služiti. Bog Vama daj dolgo življenje in mnogo veselja!

A. V.

Iz Loč. (Častni ud učiteljskega društva.) Učiteljsko društvo v Konjicah je v svoji seji učitelja v Žičah, zdaj v pokoju, g. Mihaela Teran, koji je bil v letu 1888 za premmoge zasluge pri šolstvu od apost. veličanstva Franc Jožef I. s srebrnim križem s krono odlikovan za dvajsetletno, zelo uspešno delovanje v besedi in v djanji pri omenjenem društvu, enoglasno za svojega častnega uda imenovalo, ter mu v ta namen prekrasni diplom izročilo in svojo odlično pohvalo za mnogobrojne zasluge izreklo. Slava vrlemu društvu, pa tudi srečnemu možu, kateri je samo v Žičah skozi celih 41 let nežno mladino zelo marljivo in izgledno prav z dobrim uspehom izgojeval in lju beznjivo podučeval, pa tudi odrastlim v celi srenji v vsakem oziru v prelep izgled bil.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pri vojaških vajah v Dolenji Avstriji je bil razven nemškega cesarja še tudi saksonski kralj Albert. Svitli cesar so pohvalili vojake pa tudi tamošnje ljudstvo, posebno župane, ki so prišli iz cele dežele, da se Nj. veličanstvu poklonijo. — Na Dunaji je tudi ena česka ljudska šola in tej pri pade sedaj velika hiša, volilo grofa Lažanskega. Nemškim liberalcem pa se ve, da to ni po volji in najrabi bi sedaj, da mestni zastop sklene hišo podreti, češ, da je na poti. To pa upamo, da jim ne izteče. — Mladočeski poslanci sklicujejo sedaj po gostem shode svojih volilcev, toda pri teh jim hodi večkrat trdo, ker nimajo, kaj bi jim poročali. — Štajarska c. kr. kmetijska družba k malu razpade v dvoje delov, kmetijski svet in kmetijski urad. Tako hoče gospoda, ki ima družbo v rokah, nam pa ni jasno, v čem da bi bila družba na boljem, če se razkolje na dva dela. — Župan v Gradci, dr. Portugal, se je vdeležil zbora cecilijancev, najbrž zato, da bi zbrisal katol. prebivalcem oči, češ, da mestni zastop ni nasprotnik katol. društev. Ne verjamemo, da bi se mu verjelo. — Koroški veleposestniki volijo v kratkem si enega poslanca v državni zbor in je že blizo gotovo, da bode kak liberalec. — Slov. društvo „Straža“ ne nosi zastonj tega imena, kajti ono v resnici stoji na straži za pravice slov. Korošcev in ne brez uspeha. — Kranjski deželni odbor je dovolil 3000 fl. iz dež. kase tistim posestnikom na Gorenjskem, katerim je povodenj večjo škodo priredila. — Kdo da naj dobi pridelke šolskih vrtov, občina, ki vrt plačuje ali pa učitelj, ki ga ima na skrbi, to je bilo vprašanje na deželnem šolskem shodu v Ljubljani. Na zadnje se je sklenilo, da se naj pusti jih polovica učitelju, polovica pa občini. Ta delitev pa ne bode vselej gladka. — V Gorici odpre se v soboto deželna gospodarska

razstava. Obeta se, da bode one lepa in zanimiva. — V Rocolji pri Trstu so našli neki zlato rudo, žilo do 35 metrov dolgo. Da pa to, kar so našli, ni zlato, zna lahko vsak, ki pozna Kras; nič ni druga, kakor železni kužec, ki se sicer sveti pa nima nobene vrednosti. — Nadškof v Zadru, glavnem mestu Dalmacije, je postal prošt Gregor Rajcevič in misli se, da je to imenovanje za katol. prebivalstvo kamenite dežele srečno. — Na Reki, mestu ob jadranskem morji, katero si svoji ogerska vlada, so te dni grdo napadli dalmatinske Hrvate, ki so prišli od razstave v Zagrebu. Kdo je haščul drhal na nje, ugane lahko, kdor pozna madjarske in laške mogotce. — Slovencev je prišlo v Zagreb dne 6. septembra nad 1500 na razstavo in mestni župan, dr. Amruš, vzprejel jih je slovesno. Navdušenje je bilo na obeh stranéh veliko. — Zoper grofa Szápáryja, ki je na čelu ogerskega ministerstva, ruje judovsko časopisje z vso silo; to pa je najbolje znamenje za nj, kajti čez mero hvalili bi ga judje, ko bi g. minister podperal judovske zvižaje in sleparije. Grof Szápáry pa torej pač ne mara za judé in to je dobro.

Vnanje države. V večno mesto pripravlja se več, kakor 20.000 delalcev iz vseh držav stare Evrope, največ bode francoskih, da se zahvali sv. očetu Leonu XIII. za njih prelepo pismo do katol. škofov za vzboljšanje delalskega stana. — V Genovi, v Italiji, so zaprli M. Lewyja, juda iz Ogorske. Mož je vabil ljudi iz vseh dežel, tudi iz slovenskih, na izselitev v Ameriko pa jih je potem grdo ogoljufal. Vendar-le enkrat! — Tudi na Francoskem imajo vojaške vaje, ali ne gre jim nič kaj po volji, bojda za to ne, ker so višji častniki predebeli in zato prepočasni. Tako se je godilo vsaj generalu Saussiersu v Parizu. — Angleška vlada skuša na novo nek razpor uvesti v države na suhem, zdaj govori, da ste si turska in ruska, zdaj da ste francoska in italijanska vlada stopili v zavezo, se ve, da zoper tripelaljanco t. j. zvezo Avstrije, Nemčije in Italije. Dobro, da nihče ne verjame tacim besedam. — Nemški cesar biva sedaj pri vojaških vajah na Bavarskem, toda ne kot najvišji poveljnik nemške vojne. To stori na ljubo Bavarcem, kateri ne vidijo radi, da so, vsaj kar se tiče vojne, pod prusko „havbo“. — Ruska vlada pripravlja novo postavo, ki meri na to, da se vpelja splošnja ljudska šola t. j. da mora vsak otrok, ki je za to, nekaj let obiskati ljudsko šolo. — Rumunska kraljica je zbolela ter biva sedaj v Benetkah in ostane čez zimo v Italiji. — Predsednik srbskega ministerstva, Pašić, se je naveličal te svoje službe, ter ostane le še do jeseni, potem pa že prevzame predsedništvo v skupščini. Vsekako je zadnja služba lažja. — Na Turskem se je spremenilo celo minister-

stvo in to sila naglo. Sedaj pa se ugiba veliko, zakaj da je kje sultan to storil, ali težko, če to kdo ugane. — Iz Egipta, v severni Afriki, so poročali, da so ondi že sili angleških vojakov, toda ni še upanja, da se jih k malu iznebijó. — V južni Ameriki je sedaj nek mir, podoben pa je žrjavici, iz katere lahko vzbruhne silen vihar, izlásti v republiko Chile še je vse napeto ter bode težko novi vladi, da si pridobi splošnjo veljavo. Prejšnji predsednik republike, Balmaceda, pa je že na poti v Evropi ter ne misli se vrniti več v „nehvaležno domovino“ svojo. — V Novem Seelandu, v severni Ameriki, so dali tudi ženam pravico, voljenim biti v državni zbor in tudi v vse druge, prav kakor moškim. No to še le bode gostobesedno zborovanje!

Za poduk in kratek čas.

Podzemeljska pošta.

(Dalje.)

Pod besedo „pošta“ razumeva se tudi pošiljanje samo, ne jedino le prostor, kjer pošiljatev postoji. Saj navadno pravimo, da „pošta je že prišla“, ali „pošta je zamudila“ itd. S tem hočemo reči, da je voz, ki je pri jednej pošti pošiljatev prevzel, dospel do druge pošte, kamor je imel priti, ali pa je nekoliko zamudil tisto uro, ob katerej navadno prihaja. Voz vozi pošiljatev po cesti, a „pneumatična pošta“ odpravlja pošiljatve po cevih. Cevno pošiljatev imenujemo „vlak“ — Nemec pravi: „Zug“, beri: cug —, ker se pošiljatev „vlači“ skoz cev. Sredstvo namreč, s katerim se pošta ali vlak odpravlja po cevi, drugo ni nič, kakor natlačen zrak na jedni strani pošiljatve, na drugej strani pošiljatve ali „vlak“ je prostor v cevi brez zraka. Prostor v cevi, z zrakom natlačen, zove se z latinsko besedo „compressio“, temu Slovenec pravi: „kompresija“, Nemec pa „kompression“; a brezračni prostor se v latinščini piše: „vacuum“, kar Slovenec in Nemec izgovarjata: vákuum.

Menda si, podukaželjni bralec, že vlekel po „šefu“ ali „cugu“ vino iz sodov. V tem slučaju si dotično posodo nastavil na usta ter iz iste potegnil zrak, oskrbel si vákuum za posodo: brezračen prostor se je napolnil s tekočino, z vinom, a v sodu natlačen zrak je podpiral tekočino. Tudi si streljal z bezgovo puškico, kaj pa ti je tam zatič izrinilo? Odgovor: natlačen zrak. To je v malem bila „kompresija“.

Tako je pri „pošti-pneumátiki“. Kompresija potiska „pošto“ ali „vlak“ naprej, a vakuum vleče „vlak“ ali v cev položeno pošiljatev, t. j. pisma, dopisnice in telegrame.

Kje pa se zrak tlači in kako se dela vákuum? To vprašanje ti je gotovo že v misel